

DATUM
2025-06-10DIARIENR
2025/97ERT DATUM
2025-04-07ER BETECKNING
U2025/01015Regeringskansliet
Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Skärpta villkor för friskolesektorn (SOU 2025:37)

Statskontoret lämnar sina synpunkter och bedömningar utifrån ett förvaltnings- och styrningsperspektiv. Vi delar utredningens bedömning att förslagen sammantaget bör leda till att undvika resursbrist i verksamheterna, ökar incitamentet att bedriva verksamheterna långsiktigt och understödjer de grundläggande syftena med den offentliga finansieringen. Utredningens förslag innebär att förhållandevis stora resurser ska tillföras Skolinspektionen och kommunerna. Det är därför viktigt att resurserna används effektivt och regeringen bör därför följa upp och utvärdera att de tillförda resurserna leder till förväntat resultat. Statskontoret bedömer också att det är lämpligt att pröva frågan om Skolinspektionen bör få ett utvidgat uppdrag när det gäller rådgivning till kommunerna.

Ökad tillsynsverksamhet i kommunerna – Skolinspektionen kan bidra med rådgivning rörande tillsyn av förskolor

Statskontoret anser att regeringen bör pröva frågan om att ge Skolinspektionen i uppdrag att stödja kommunerna med kompetens om rådgivning i tillsynen av förskolor som kommunerna ansvarar för. Den kompetens som ska tillföras Skolinspektionen för tillsyn av enskilda huvudmäns skolverksamhet kan på så sätt nyttjas mer effektivt genom att underlätta kommunernas tillsyn av förskolor.

Kommunerna kan förväntas ha mycket olika resurser och kompetens till förfogande när det gäller tillsynen i förskoleverksamheten. Mindre kommuner med jämförelsevis lägre skattekraft kan förväntas drabbas hårdare av den ökade administration som det tillkommande behovet av tillsyn medför. Utredningens förslag kan för många kommuner medföra ett ökat behov av bl.a. företagsekonomisk kompetens när det gäller exempelvis att granska efterlevnaden av det värdeöverföringsförbud som utredningen föreslår.

Mot denna bakgrund anser Statskontoret att det kan vara lämpligt att pröva frågan om att låta Skolinspektionen få uppgiften att bidra med rådgivning och stöd till kommunerna i fråga om tillsyn av i första hand värdeöverföringsförbudet när det

gäller enskilda huvudmän för förskolor. Detta skulle kunna effektivisera arbetet med tillsyn i kommunerna genom att Skolinspektionens kompetens inom bl.a. företagsredovisning kan nyttjas av kommunerna. På så sätt kan det tillkommande resursbehovet i kommunerna möjligen bli mindre som följd av utredningens förslag. Ett alternativ är att utgå från nuvarande ansvarsfördelning mellan myndigheter och låta Skolinspektionen få i uppdrag att samverka med Skolverket i framtagandet av stödet. Syftet är att kommunerna ska kunna ta del av den specifika kompetens som byggs upp inom Skolinspektionen.

En tillkommande uppgift om rådgivning till kommunerna från Skolinspektionen bör vara förenad med någon form av förbehåll som innebär att en kontroll- och rådgivningskonflikt undviks i Skolinspektionens verksamhet. Intressekonflikten handlar i detta fall om att det utan ett förbehåll skulle kunna bli otydligt om Skolinspektionen agerar som en hjälpende part eller som en granskande auktoritet.

Generaldirektör Annelie Roswall Ljunggren har beslutat i detta ärende. Utredningschef Gabriel Brandström och utredare Carl Holmberg, föredragande, var närvarande vid den slutliga handläggningen.

Annelie Roswall Ljunggren

Carl Holmberg